

КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОЧЕТНОГ ЧИТАЊА

Ученик од наученог слова до квалитетног читања пролази одређене фазе:

- препознавање облика слова
- шчитавање
- читање – овладавање техником читања
- усавршавање читања – увођење у изражајно читање
- изражајно читање – највиши степен савладаности читања

За ученике у овој фази најтежи је прелазак од шчитавања ка читању и захтева од наставника много умешности, упорности и стрпљења.

О фазама шчитавања и читања наставник треба да зна следеће:

- Повезивање слова у речи и речи у реченице мора се одвијати поступно, поштујући брзину напредовања сваког ученика.
- Потребно је усмеравати ученике на разумевање прочитаног.
- Са ученицима који слабије напредују потребно је организовати индивидуалан рад.
- Увежбавање читања мора бити свакодневни задатак.

➤ Развијање брзине читања

Задаци наставе читања у млађим разредима основне школе:

- да ученик добро савлада технику читања
- да се ученици уведу у тзв. изражајно читање
- да се ученици оспособе за квалитетно читање у себи
- да ученик доживљава текст и да разуме оно што прочита

Почетник има највише тешкоћа да савлада технику читања и цело прво полугодиште у ствари посвећено је изграђивању технике гласног читања, а нешто касније усавршавању технике тихог читања. Када ученик савлада технику читања, почиње са вежбама за развијање брзине читања.

На овом узрасту користе се следеће вежбе за убрзавање читања:

- *Тихо читање са ограниченим временом*
Одреди се време за читање, ученицима се објасне циљеви вежбе, након читања се кроз питања утврђује да ли су ученици разумели текст.

- *Изборно читање*
Ученици добијају задатак да у току читања открију у тексту одређене речи или реченице које су записане на табли.
- *Дојуњавање шекста за изборно читање*
Ученици читају текст у коме су изостављене кључне речи, уместо којих се налази црта. Ученик треба да на основу контекста одреди реч која недостаје и да је упише.
- *Вежбе брзог препознавања речи*
Ученицима покажемо картоне на којима су речи исписане једна испод друге. После неког времена склонимо картоне из видног поља и проверавамо колико је ко прочитао и разумео.
- *Вежбе брзог препознавања реченица*
- *Читање шекста са видео-траке са различитим убрзањима*
Текст који иде са видео траке може ићи прво спорије, затим брже и брже.

➤ Грешке у почетном читању

Наставник мора да прати ученика, да води евиденцију о напредовању, али и да открива типичне грешке. У почетном читању ни један задатак не сме бити формалан, већ смислен и методички адекватан. Ученике не треба пожуривати, већ им дозволити да напредују својим темпом.

У настави почетног читања јављају се следеће грешке:

- неправилна артикулација гласова
- ученик не препознаје одређеном брзином графичку структуру слова
- тешко слива и повезује слова у јединствену синтетичку селину
- неуравнотежена динамика изговарања појединих гласова у речи
- замењивање слова сличне графичке структуре
- изостављање појединих слова
- срицање
- неправилно дисање
- уношење дијалекатских и локалних карактеристика у читање
- лоша дикција
- механичко читање
- слоговно читање
- ученик понавља прочитано
- ученик „сецка“ у току читања
- изостављање гласова на крају речи или њихова редукована артикулација
- ученик не разуме оно што је прочитао
- неправилна интонација

- отезање првог слова у речи
- наглашено и одсечно читање речи
- изненадно спуштање и подизање гласа
- запажање тачке тек када се до ње дође
- монотono читање
- пребрзо читање
- успорено читање
- неправилно сливање речи у реченици
- неприродно читање
- субвокализација (полугласно изговарање речи у току тихог читања)
- регресивно читање (неконтролисано враћање погледа на прочитане речи)

Наставници греше када наводе ученика да у току увежбавања читају исти текст 5-6 пута. Деца текст брзо науче напамет и читају га механички.

➤ Мерење брзине читања

Брзина читања се може мерити у односу на разне категорије и различите околности:

- разред и одељење
- узраст ученика
- социјално порекло
- околина у којој живи
- породица
- пол
- општи успех
- успех из појединачних предмета
- припадање градској или сеоској средини

Испитивање брзине гласног и тихог читања не дају исте резултате. Ученик тихо чита три до пет пута брже него гласно.

Мерење брзине гласног читања изводи се индивидуално, док се мерење тихог читања може спровести за више ученика истовремено, тј. колективно.

У првом разреду се препоручује да се мери само брзина гласног читања, а брзина тихог читања почиње да се мери од другог разреда.

За мерну јединицу брзине читања узима се минут, тј. Колико речи ученик прочита у минути.